

Overeenkomst betreffende een eengemaakt octrooigerecht; Brussel, 19 februari 2013 (Trb. 2013, 92 en 2016, 1)

TOELICHTENDE NOTA

1. Algemeen

Op 19 februari 2013 is te Brussel tot stand gekomen de Overeenkomst betreffende een eengemaakt octrooigerecht (Trb. 2013, 92 en 2016, 1) (hierna: Rechtspraakverdrag).

Het Rechtspraakverdrag is in 2016 bij wet goedgekeurd voor het Europese deel van Nederland (zie Stb. 2016, 243). Voor de toelichting op het verdrag zie ook de memorie van toelichting die ten behoeve van de parlementaire goedkeuring is opgesteld (Kamerstukken II 2015/16, 34411, nr. 3). Het verdrag is reeds voor het Europese deel van Nederland bekrachtigd.

Thans wordt de goedkeuring gevraagd voor Curaçao en Sint Maarten en voor het Caribische deel van Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). Er wordt niet voorzien in een goedkeuring voor Aruba, aangezien dat land geen partij is bij het op 5 oktober 1973 te München tot stand gekomen Verdrag inzake de verlening van Europese octrooien (Europees Octrooiverdrag) (Trb. 1975, 108) en het Rechtspraakverdrag hiermee nauw verband houdt.

2. Het Rechtspraakverdrag en de EU-verordeningen

Het Rechtspraakverdrag vormt een samenwerkingsverband tussen de Europese staten die het verdrag hebben bekrachtigd.

Het Rechtspraakverdrag voorziet in de mogelijkheid van geschilbeslechting met betrekking tot Europese octrooien op internationaal niveau bij het Eengemaakt Octrooigerecht (hierna: EOG). Langs deze weg kan bij één instantie een uitspraak worden verkregen met werking in alle overeenkomstsluitende lidstaten. Als gevolg daarvan hoeft een octrooihouder niet langer in iedere overeenkomstsluitende lidstaat waar inbreuk op zijn recht wordt gemaakt afzonderlijk een procedure te starten met betrekking tot die inbreuk. Hetzelfde geldt ten aanzien van de geldigheid van het octrooi; ook deze kan via één gerechtelijke procedure bij het EOG worden vastgesteld. Naast aanzienlijke efficiencyvoordelen voor de gebruikers van het octrooisysteem, leidt het nieuwe stelsel ertoe dat het risico van onderling afwijkende rechterlijke uitspraken met betrekking tot Europese octrooien sterk wordt verminderd. Dat komt de rechtseenheid en rechtszekerheid ten goede en is gunstig voor het internationaal opererend innoverend bedrijfsleven.

Naast het Rechtspraakverdrag is het tweede onderdeel van het Europese octrooipakket de introductie van het Europees octrooi met eenheidswerking op basis van Verordening (EU) nr. 1257/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2012 tot het uitvoering geven aan nauwere samenwerking op het gebied van de instelling van eenheidsoctrooibeschermt (PbEU 2012, L 361) en Verordening (EU) nr. 1260/2012 van de Raad van 17 december 2012 tot het uitvoering geven aan nauwere samenwerking op het gebied van de instelling van eenheidsoctrooibeschermt met betrekking tot de toepasselijke vertaalregelingen (PbEU 2012, L 361). Dit geeft de mogelijkheid met één registratie octrooibeschermt te verkrijgen in alle deelnemende EU-lidstaten. Bedrijven die octrooibeschermt wensen in deze EU-lidstaten hoeven niet in iedere lidstaat afzonderlijk te valideren. De toepassing van de verordeningen die de eenheidsoctrooibeschermt regelen is gekoppeld aan de inwerkingtreding van het Rechtspraakverdrag. Dit betekent dat de verordeningen eerst van toepassing zijn, nadat het Rechtspraakverdrag in werking is getreden. Het hele Europese octrooipakket treedt daarmee gelijktijdig in werking.

Het Rechtspraakverdrag treedt in werking nadat dertien overeenkomstsluitende lidstaten het verdrag hebben bekrachtigd (of tot het verdrag zijn toegetreden), waaronder Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk (de drie overeenkomstsluitende lidstaten waar het hoogste aantal Europese octrooien gold in 2012).

Hoewel het Rechtspraakverdrag reeds door zestien staten, waaronder Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk, is bekrachtigd, is het nog niet in werking getreden. Het verdrag zal in werking treden wanneer ook Duitsland heeft bekrachtigd.

Indien het Koninkrijk het Rechtspraakverdrag voor Curaçao en Sint Maarten en voor het Caribische deel van Nederland heeft bekrachtigd voordat het verdrag in werking is getreden, dan geldt het Rechtspraakverdrag vanaf het moment van inwerkingtreding ook in Curaçao, Sint Maarten en het Caribische deel van Nederland. Indien deze ratificatie plaatsvindt na de inwerkingtreding van het Rechtspraakverdrag, dan treedt het verdrag pas daarna voor die delen van het Koninkrijk in werking.

Met de medegelding van het Rechtspraakverdrag voor Curaçao en Sint Maarten en voor het Caribische deel van Nederland wordt uitvoering gegeven aan de wens van Curaçao en Sint Maarten om het Europees octrooipakket op eenduidige wijze in te voeren in het Koninkrijk. In eerste instantie leek dit niet mogelijk, gezien de nauwe verwevenheid van het Rechtspraakverdrag met de Europese Unie zoals verwoord in de preambule van het verdrag. Vanwege de onduidelijkheid op dit punt is de Raad van State van het Koninkrijk om voorlichting verzocht. Mede naar aanleiding van de Voorlichting van de Raad van State (Stcrt, 2019, ...) is contact gezocht met de Europese Commissie. Nader overleg met de Europese Commissie heeft tot het inzicht geleid dat het Rechtspraakverdrag een verdrag is dat kan gelden voor het gehele Koninkrijk der Nederlanden, dus ook in Curaçao en Sint Maarten en het Caribische deel van Nederland.

Nadat het Rechtspraakverdrag in werking is getreden voor Curaçao en Sint Maarten en voor het Caribische deel van Nederland, zullen de uitspraken van het EOG ook in deze delen van het Koninkrijk kunnen gelden. Dit opent tevens de mogelijkheid om een identiek rechtsregime van overeenkomstige toepassing te laten zijn op het gehele Europees octrooi, zowel dat deel dat geldt in het Europese deel van Nederland (op grond van het Rechtspraakverdrag en de Europese verordeningen) als dat deel dat geldt in Curaçao en Sint Maarten en het Caribische deel van Nederland (op grond van het Rechtspraakverdrag en de nog aan te passen Rijksoctrooiwet 1995). Dit zal worden gerealiseerd door de Europese verordeningen van overeenkomstige toepassing te verklaren in het wetsvoorstel tot wijziging van de Rijksoctrooiwet 1995 in verband met de Overeenkomst betreffende een eengemaakt octrooigerecht en Verordening (EU) nr. 1257/2012. Dit wetsvoorstel is thans aanhangig in de Tweede Kamer (Kamerstukken II, ...).

3. Artikelsgewijze toelichting

Onderstaand volgt in hoofdlijnen een weergave van de bepalingen van het Rechtspraakverdrag. Zie ook de memorie van toelichting behorende bij het wetsvoorstel houdende goedkeuring van het Rechtspraakverdrag (Kamerstukken II 2015/16, 34411, nr. 3, pagina 9-22) en de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel tot wijziging van de Rijksoctrooiwet 1995 in verband met de Overeenkomst betreffende een eengemaakt octrooigerecht en Verordening (EU) nr. 1257/2012 (Kamerstukken II, ...).

Het Rechtspraakverdrag is onderverdeeld in vijf delen. Daarnaast bevat het verdrag twee bijlagen. Bijlage I bestaat uit het statuut van het EOG en Bijlage II regelt de verdeling van zaken onder de verschillende afdelingen van de centrale divisie van het Gerecht van Eerste Aanleg. Zoals in de memorie van toelichting bij de goedkeuring van het verdrag is aangegeven, vormen deze bijlagen een integrerend onderdeel van het verdrag en zijn zij uitvoerend van aard. Verdragen tot wijziging van de bijlagen behoeven op grond van artikel 7, onderdeel f, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, geen parlementaire goedkeuring.

3.1. Deel I Algemene en institutionele bepalingen

3.1.1. Hoofdstuk I (algemene bepalingen)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- de instelling van het Eengemaakt Octrooigerecht (artikel 1);
- begripsomschrijvingen (artikel 2);
- het toepassingsgebied (artikel 3);

- de rechtspositie (artikel 4), en
- de contractuele en niet-contractuele aansprakelijkheid van het Gerecht (artikel 5).

Het EOG is een gerecht gemeenschappelijk aan de overeenkomstsluitende lidstaten en op dezelfde wijze gebonden aan het recht van de Unie als de nationale gerechten van de lidstaten (artikel 1). Het verdrag is van toepassing op (artikel 3):

- a) een Europees octrooi met eenheidswerking;
- b) een aanvullend beschermingscertificaat dat is afgegeven voor een door een Europees octrooi beschermd product;
- c) een Europees octrooi dat nog niet is verstreken op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst, of dat na die datum is verleend, onverminderd artikel 83, en
- d) een Europese octrooiaanvraag die nog in behandeling is op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst, of na die datum is ingediend, onverminderd artikel 83.

3.1.2. Hoofdstuk II (institutionele bepalingen)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- het Gerecht (artikel 6);
- het Gerecht van Eerste Aanleg (artikel 7);
- de samenstelling van de panels van het Gerecht van Eerste Aanleg (artikel 8);
- het Hof van Beroep (artikel 9);
- de Griffie (artikel 10);
- de comités (artikel 11);
- het Bestuurscomité (artikel 12);
- het Begrotingscomité (artikel 13), en
- het Raadgevend Comité (artikel 14).

Het EOG bestaat uit een Gerecht van Eerste Aanleg, een Hof van Beroep en een Griffie (artikel 6). Het Gerecht van Eerste Aanleg bestaat uit een centrale divisie en lokale en regionale divisies. De centrale divisie zetelt in Parijs en heeft afdelingen in Londen en München. Op verzoek van overeenkomstsluitende lidstaten kunnen (aanvullende) lokale en regionale divisies worden opgericht (artikel 7). Het Hof van Beroep zetelt in Luxemburg (artikel 9).

3.1.3. Hoofdstuk III (de rechters van het Gerecht)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- de selectiecriteria voor de benoeming van rechters (artikel 15);
- de benoemingsprocedure (artikel 16);
- de rechterlijke onafhankelijkheid en onpartijdigheid (artikel 17);
- de pool van rechters (artikel 18), en
- het opleidingsprogramma (artikel 19).

Het EOG bestaat uit zowel juridisch als technisch geschoolde rechters. In dit hoofdstuk zijn de eisen opgenomen waaraan de rechters moeten voldoen. Tevens zijn waarborgen opgenomen, onder meer in verband met toegestane en niet-toegestane nevenwerkzaamheden, die de rechterlijke onafhankelijkheid garanderen. Om de deskundigheid inzake octrooigeschillen te verbeteren en uit te breiden is voorzien in een opleidingsprogramma voor rechters. De benoeming van rechters bij het EOG vindt plaats door het Bestuurscomité, op basis van een door het Raadgevend Comité opgestelde lijst met kandidaten.

3.1.4. Hoofdstuk IV (het primaat van het recht van de Unie, aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid van de overeenkomstsluitende lidstaten)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- het primaat van het recht van de Unie en de eerbiediging ervan (artikel 20);
- verzoeken om prejudiciële beslissingen (artikel 21);
- aansprakelijkheid voor schade als gevolg van inbreuken op het recht van de Unie (artikel 22), en
- verantwoordelijkheid van de overeenkomstsluitende lidstaten (artikel 23).

3.1.5. Hoofdstuk V (rechtsbronnen en materieel recht)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- de rechtsbronnen (artikel 24);
- het recht om de directe toepassing van de uitvinding te verhinderen (artikel 25);
- het recht om de indirecte toepassing van de uitvinding te verhinderen (artikel 26);
- beperkingen van de werking van een octrooi (artikel 27);
- het recht van voorgebruik (artikel 28);
- uitputting van de aan een Europees octrooi verbonden rechten (artikel 29), en
- de werking van aanvullende beschermingscertificaten (artikel 30).

Artikel 24 bepaalt welke rechtsbronnen door het EOG worden toegepast bij zaken die op grond van het verdrag zijn ingesteld. Dit zijn achtereenvolgens: het recht van de Unie (onderdeel a), de overeenkomst zelf (onderdeel b), het Europees Octrooiverdrag (onderdeel c), andere internationale overeenkomsten (onderdeel d) en nationaal recht (onderdeel e). De artikelen 25 tot en met 30 bevatten voorts enkele rechtstreeks werkende bepalingen van materieel recht.

3.1.6. Hoofdstuk VI (internationale rechtsmacht en bevoegdheid)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- de internationale rechtsmacht (artikel 31);
- de bevoegdheid van het Gerecht (artikel 32);
- de bevoegdheid van de divisies van het Gerecht van Eerste Aanleg (artikel 33), en
- de territoriale reikwijdte van beslissingen (artikel 34).

Dit hoofdstuk voorziet in de internationale rechtsmacht van het EOG. Deze wordt vastgesteld overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (herschikking) (PbEU 2012, L 351) (hierna: Brussel I-verordening) of het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PbEU 2007, L 339) (hierna: Verdrag van Lugano) (artikel 31). In artikel 32 is opgenomen in welke aangelegenheden het EOG exclusief bevoegd is. In andere zaken blijven de nationale gerechten bevoegd. Artikel 33 bepaalt welke van de divisies (lokale, regionale of centrale) bevoegd is kennis te nemen van een geschil. De uitspraken van het EOG zijn, in het geval van Europese octrooien, van toepassing op het grondgebied van de overeenkomstsluitende lidstaten waar het Europese octrooi van kracht is (artikel 34).

3.1.7. Hoofdstuk VII (Centrum voor mediation en arbitrage in octrooizaken)

Dit hoofdstuk voorziet in de oprichting van een centrum voor mediation en arbitrage in octrooizaken (artikel 35). Het Centrum voorziet in de behoefte aan bemiddeling en arbitrage bij octrooigeschillen die binnen het toepassingsgebied van het Rechtspraakverdrag vallen. In de mediation- of arbitrageprocedure kan het octrooi echter niet worden nietig verklaard of beperkt. Het Centrum zetelt in Ljubljana en Lissabon.

3.2. *Deel II Financiële bepalingen*

Dit deel bevat bepalingen over:

- de begroting van het Gerecht (artikel 36);
- de financiering van het Gerecht (artikel 37);
- de financiering van het opleidingsprogramma voor rechters (artikel 38);
- de financiering van het Centrum (artikel 39).

Het EOG wordt gefinancierd uit de eigen inkomsten van het EOG, in het bijzonder door griffierechten, en – voor zover nodig – uit bijdragen van de overeenkomstsluitende lidstaten. De griffierechten worden op een zodanige hoogte vastgesteld dat de toegang tot de rechter is verzekerd, in het bijzonder voor kleine en middelgrote ondernemingen, micro- entiteiten, natuurlijke personen, organisaties zonder winstoogmerk, universiteiten en openbare organisaties voor onderzoek (artikel 36).

3.3. *Deel III Organisatorische en procedurebepalingen*

3.3.1. Hoofdstuk I (algemene bepalingen)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- het statuut (artikel 40);
- het procesreglement (artikel 41);
- evenredigheid en billijkheid (artikel 42);
- de zaaksbehandeling (artikel 43);
- de elektronische procedures (artikel 44);
- de openbaarheid van procedures (artikel 45);
- de handelingsbevoegdheid (artikel 46);
- partijen (artikel 47), en
- vertegenwoordiging (artikel 48).

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over het statuut, waarin de organisatie en het functioneren van het EOG zijn vastgelegd. Artikel 40 vormt de rechtsbasis voor het statuut, dat is opgenomen als bijlage bij het verdrag. Artikel 41 vormt de rechtsbasis voor het nog vast te stellen procesreglement, waarin de procedure voor het EOG zal worden vastgelegd. Voorts bevat dit hoofdstuk bepalingen over, onder meer, de zaaksbehandeling, de openbaarheid van de procedures, wie voor het EOG als partij mogen optreden, en welke partijen vorderingen bij het EOG kunnen instellen.

3.3.2. Hoofdstuk II (procestaal)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- de procestaal bij het Gerecht van Eerste Aanleg (artikel 49);
- de procestaal bij het Hof van Beroep (artikel 50), en
- andere taalregelingen (artikel 51).

Bij het Gerecht van Eerste Aanleg is – als hoofdregel – de procestaal de officiële taal of een van de officiële talen van de overeenkomstsluitende lidstaat waar de lokale divisie is gevestigd. In het geval van een regionale divisie is de procestaal de officiële taal of een van de officiële talen die door de verdragsluitende lidstaten, die een regionale divisie delen, zijn aangewezen (artikel 49, eerste lid). De procestaal bij de centrale divisie is de taal waarin het betrokken octrooi is verleend (artikel 49, zesde lid). De procestaal voor het Hof van Beroep is de taal van de procedure voor het Gerecht van Eerste Aanleg (artikel 50).

Er zijn echter uitzonderingen mogelijk op de bovengenoemde hoofdregel.

3.3.3. Hoofdstuk III (procedure voor het Gerecht)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- de schriftelijke, tussentijdse en mondelinge behandeling (artikel 52);
- de bewijsmiddelen (artikel 53);
- de bewijslast (artikel 54), en
- de omkering van de bewijslast (artikel 55).

In dit hoofdstuk zijn, onder meer, bepalingen opgenomen over welke bewijsmiddelen zijn toegelaten in een procedure voor het EOG (artikel 53). Inzake de bewijslastverdeling bepaalt artikel 54 – als hoofdregel – dat de feitelijke bewijslast rust op de partij die zich op de feiten beroept. Een omkering van de bewijslast, waarin artikel 55 voorziet, is onder meer aan de orde bij een octrooi op een werkwijze voor de vervaardiging van een nieuw product. Identieke producten worden, behoudens tegenbewijs, geacht met toepassing van die werkwijze te zijn vervaardigd.

3.3.4. Hoofdstuk IV (bevoegdheden van het Gerecht)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- de algemene bevoegdheden van het Gerecht (artikel 56);
- gerechtsdeskundigen (artikel 57);
- de bescherming van vertrouwelijke informatie (artikel 58);
- het bevel tot behoud van bewijsmateriaal (artikel 59);
- het bevel tot behoud van bewijsmateriaal en tot bezichtiging (artikel 60);
- het bevel tot bevrozing (artikel 61);
- voorlopige en conservatoire maatregelen (artikel 62);
- permanent verbod (artikel 63);
- corrigerende maatregelen in een inbreukprocedure (artikel 64);
- beslissing inzake de geldigheid van een octrooi (artikel 65);
- bevoegdheden van het Gerecht inzake beslissingen van het Europees Octrooibureau (artikel 66);
- bevoegdheid de verstrekking van informatie te gelasten (artikel 67);
- toekenning van schadevergoeding (artikel 68);
- proceskosten (artikel 69);
- griffierechten (artikel 70);
- rechtsbijstand (artikel 71), en
- verjaring (artikel 72).

Dit hoofdstuk voorziet in de bevoegdheden van het EOG om maatregelen te treffen en beslissingen te nemen in de aan het EOG voorgelegde zaken. Deze bevoegdheden hebben betrekking op de procedure voor het EOG zelf, het treffen van voorlopige maatregelen en de definitieve beslissing over een zaak. In verband met de procedure voor het EOG kan het EOG deskundigen aanwijzen die adviseren over bepaalde aspecten van een zaak (artikel 57) en kan de wederpartij of een derde worden gelast bewijsmateriaal over te leggen (artikel 59). Het EOG kan tevens voorlopige en conservatoire maatregelen treffen. Zo beschikt het EOG over de bevoegdheid voorlopige maatregelen te gelasten tot behoud van relevant bewijsmateriaal in verband met een vermoedelijke octrooi-inbreuk (artikel 60). In dat verband kan, met inachtneming van de in artikel 60 omschreven waarborgen, ook een huiszoeking worden gelast. Het EOG kan, om een dreigende inbreuk te voorkomen, onder meer de voortzetting van de vermeende inbreuk verbieden en beslaglegging of afgifte gelasten met betrekking tot producten waarmee de vermeende inbreuk wordt gemaakt op het octrooi, om te voorkomen dat zij in de handel komen of blijven (artikel 62). Indien de inbreuk door het EOG is vastgesteld, kan het EOG een permanent verbod opleggen (artikel 63) en passende maatregelen gelasten met betrekking tot producten waarmee inbreuk wordt gemaakt op een octrooi en met betrekking tot materiaal en gereedschap waarmee die producten worden vervaardigd of gefabriceerd (artikel 64). Het EOG kan tevens beslissen over de geldigheid van het octrooi (artikel 65). Indien de inbreuk is vastgesteld, kan schadevergoeding worden toegekend (artikel 68). De vordering hiertoe verjaart na vijf jaar (artikel 72). Tot slot bevat

dit hoofdstuk bepalingen over proceskosten, griffierechten en rechtsbijstand (artikel 69 tot met 71).

3.3.5. Hoofdstuk V (beroep)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- het beroep (artikel 73);
- de gevolgen van het beroep (artikel 74), en
- de beslissing op hoger beroep en terugverwijzing (artikel 75).

Op grond van artikel 73 kan tegen beslissingen van het Gerecht van Eerste Aanleg beroep worden ingesteld door partijen die geheel of gedeeltelijk in het ongelijk zijn gesteld. De termijnen waarbinnen beroep kan worden ingesteld zijn afhankelijk van de aard van de uitspraak (beslissing of bevel) van het Gerecht van Eerste Aanleg. Voor eindbeslissingen van het Gerecht van Eerste Aanleg geldt een beroepstermijn van twee maanden (artikel 73, eerste lid), voor beroep tegen met name genoemde bevelen geldt een termijn van vijftien kalenderdagen (artikel 73, tweede lid, onderdeel a), tegen andere bevelen: samen met het beroep tegen de beslissingen, of – indien het EOG het toelaat – binnen vijftien dagen na die uitspraak (artikel 73, tweede lid, onderdeel b). Het beroep heeft in beginsel geen schorsende werking, tenzij het Hof van Beroep anders beslist (artikel 74). Indien het beroep gegrond wordt verklaard, doet het Hof van Beroep definitief uitspraak. In uitzonderlijke gevallen kan de zaak worden terugverwezen naar het Gerecht van Eerste Aanleg (artikel 75, tweede lid).

3.3.6. Hoofdstuk VI (beslissingen)

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over:

- de grondslag voor beslissingen en recht te worden gehoord (artikel 76);
- vormvoorschriften (artikel 77);
- beslissingen van het Gerecht en afwijkende meningen (artikel 78);
- de schikking (artikel 79);
- de openbaarmaking van beslissingen (artikel 80);
- de herziening (artikel 81), en
- de tenuitvoerlegging van beslissingen en bevelen (artikel 82).

Dit hoofdstuk geeft regels over de beslissingen van het EOG. Het EOG doet uitspraak op basis van de vorderingen van partijen en deze uitspraak dient te stoelen op hetgeen in de procedure aan de orde is gekomen (artikel 76). De beslissingen en bevelen worden met redenen omkleed, worden gedaan in de procestaal (artikel 77) en bij meerderheid van stemmen (artikel 78). Partijen kunnen in elk stadium van het geding een schikking treffen (artikel 79). Het EOG kan bepalen dat passende maatregelen worden getroffen ter verspreiding van informatie over de beslissing, waaronder publicatie in de media (artikel 80). Het Hof van Beroep kan een verzoek om herziening inwilligen als feiten aan het licht komen die van beslissende invloed zouden zijn geweest op de uitspraak, of als fundamentele vormfouten zijn gemaakt (artikel 81). Artikel 82 bevat voorschriften inzake de tenuitvoerlegging van beslissingen en bevelen. Deze zijn uitvoerbaar in elke overeenkomstsluitende lidstaat, en kan in voorkomend geval afhankelijk worden gesteld van het stellen van zekerheid of garantie. Indien een partij zich niet houdt aan een bevel tot tenuitvoerlegging van het Gerecht, kan haar een dwangsom worden opgelegd, die aan het Gerecht moet worden voldaan.

3.4. *Deel IV (overgangsbepalingen)*

Dit deel bevat een overgangsregeling (artikel 83).

Artikel 83 voorziet in een overgangsregeling met betrekking tot Europese octrooien zonder eenheidswerking. De overgangsregeling geldt derhalve niet voor Europese octrooien met eenheidswerking.

Gedurende een overgangperiode zijn de volgende opties mogelijk met betrekking tot Europese octrooien zonder eenheidswerking:

- Tijdens de overgangperiode kunnen vorderingen wegens inbreuk op of tot vernietiging van een Europees octrooi, dan wel een vordering inzake inbreuk op, of tot nietigverklaring van een aanvullend beschermingscertificaat nog voor de nationale rechter worden gebracht (artikel 83, eerste lid).
- Artikel 83, derde lid, voorziet in de zogenaamde opt-out. Tijdens de overgangperiode kan de houder van – of een aanvrager van – een Europees octrooi dat is verleend of aangevraagd vóór het einde van de overgangperiode de exclusieve bevoegdheid van het EOG afwijzen. Dit geldt ook voor de houder van een aanvullend beschermingscertificaat dat is afgegeven voor een door een Europees octrooi beschermd product. Er kan niet voor de opt-out worden gekozen als reeds een vordering bij het EOG is ingesteld.

De opt-out wordt gemeld bij de Griffie van het EOG en wordt van kracht vanaf de datum van inschrijving in het register. De opt-out kan ook worden ingetrokken, tenzij reeds een vordering bij de nationale rechter is ingesteld.

De overgangperiode geldt in beginsel voor zeven jaar, maar kan worden verlengd met een periode van nogmaals zeven jaar.

3.5. *Deel V (slotbepalingen)*

Dit deel bevat de gebruikelijke slotbepalingen voor een multilateraal verdrag. In dit deel wordt ingegaan op:

- de ondertekening, bekrachtiging en toetreding (artikel 84);
- de taken van de depositaris (artikel 85);
- de duur van de overeenkomst (artikel 86);
- de herziening (artikel 87);
- de talen van de overeenkomst (artikel 88), en
- de inwerkingtreding (artikel 89).

4. Een ieder verbindende bepalingen

Naar het oordeel van de regering bevat het Rechtspraakverdrag een ieder verbindende bepalingen in de zin van de artikelen 93 en 94 Grondwet, die aan rechtssubjecten rechtstreeks rechten toekennen of plichten opleggen. Zo bevatten namelijk de artikelen 25 tot en met 29 materieelrechtelijke bepalingen die door het EOG, overeenkomstig artikel 24, eerste lid, onderdeel b, van het verdrag, zullen worden toegepast in zaken die op grond van het verdrag aanhangig zijn gemaakt. Deze artikelen bevatten onder meer bepalingen inzake de uitsluitende rechten van de octrooihouder en de uitzonderingen daarop. Deze bepalingen zijn zodanig vormgegeven dat zij rechtstreeks werkend zijn, dat wil zeggen voldoende duidelijk zijn om zonder nadere uitwerking in de nationale rechtsorde te kunnen worden toegepast, waarbij deze bepalingen evenwel in een concreet geval worden toegepast door het EOG en niet door de nationale rechter. Ook artikel 83 van het Rechtspraakverdrag, dat voorziet in een overgangsregeling, is voldoende duidelijk om zonder nadere uitwerking in de nationale rechtsorde te kunnen worden toegepast. Dit artikel zal – in voorkomend geval – door zowel het EOG als de nationale rechter worden toegepast.

5. Aspecten in verband met de Grondwet en de Staatsregelingen van Curaçao en Sint Maarten

Voor het Caribisch deel van Nederland geldt ten aanzien van de grondwettelijke aspecten hetzelfde als is opgemerkt in de memorie van toelichting behorende bij het wetsvoorstel houdende goedkeuring van het Rechtspraakverdrag (Kamerstukken II 2015/16, 34411, nr. 3, pagina 31-32). Namelijk dat het Rechtspraakverdrag niet afwijkt van een of meer specifieke bepalingen van de Grondwet en derhalve voor de goedkeuring geen tweederdemeerderheid in de beide kamers der Staten-Generaal in de zin van artikel 91, derde lid, van de Grondwet is vereist.

De artikelen 17 en 121 van de Grondwet vormen geen Koninkrijksrecht en gelden derhalve niet in Sint Maarten en Curaçao. Over de in deze artikelen geregelde onderwerpen bevatten de Staatsregelingen van deze landen eigen bepalingen (zie artikelen 19 en 104 van de Staatsregeling van Curaçao en artikel 26 van de Staatsregeling van Sint Maarten). Artikel 91, derde lid van de Grondwet ziet echter niet op de relatie tussen verdragen en de Staatsregelingen van Curaçao en Sint Maarten.

Ten overvloede wordt opgemerkt dat het Rechtspraakverdrag geen bepalingen bevat die afwijken van de Staatsregelingen van beide landen.

6. Koninkrijkspositie

Voor wat het Koninkrijk betreft, zal het Rechtspraakverdrag, dat reeds voor het Europese deel van Nederland is bekrachtigd, ook gelden voor Curaçao en Sint Maarten en voor het Caribische deel van Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba die terzake geïnformeerd zijn).

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

De Minister van Buitenlandse Zaken,